

JUSTÍCIA I PAU

Nota de Justícia i Pau de Catalunya amb motiu de les eleccions al Parlament de 21 de desembre de 2017

Amb motiu de les eleccions al Parlament de Catalunya del pròxim dia 21 de desembre, com és habitual en cada convocatòria electoral, Justícia i Pau considera que és una bona ocasió per oferir públicament les seves reflexions i propostes davant la situació social i política actual.

1. Abans de res, per evitar qualsevol malentès, volem deixar molt clar que les següents consideracions són guiades exclusivament pel desig de fer una contribució al bé comú, la justícia i la pau a la nostra societat. Aquesta és precisament la missió de la nostra entitat, que es mou per l'amor i l'experiència de l'Evangelí. Justícia i Pau, més enllà de quines siguin les diferents posicions personals dels seus membres, que són plurals, no s'identifica, ni defensa una determinada configuració política concreta per a Catalunya. L'estatus polític que sigui convenient per al poble de Catalunya és una qüestió relativa i opinable. Diverses configuracions polítiques poden garantir igualment el bé comú, la pau social i els drets humans. Totes les opinions sobre aquesta qüestió són plenament legítimes i respectables, mentre es defensin de manera pacífica i democràtica.
2. Justícia i Pau ha defensat sempre que Catalunya és una nació i, com tal, ostenta els drets propis dels pobles i nacions, tal com els ha descrit la doctrina social de l'Església, que fem nostra, i reconeguts pel dret internacional. Entre aquests drets s'inclou el de la lliure determinació, reconegut en els tractats internacionals. Creiem que aquests tractats, interpretats de forma justa i d'acord amb el seu esperit, són aplicables a Catalunya.
3. És notori que l'existència de la nació catalana, com hem dit en reiterades ocasions, és un fet gairebé mil·lenari i, en tot cas, molt anterior a la Constitució de 1978. Per tant, els drets nacionals de Catalunya no deriven d'aquesta norma legal, la qual tampoc els va abolir. La norma constitucional, en justícia, no pot ser interpretada ignorant o negant aquesta realitat prèvia. L'afirmació de Catalunya com nació es fonamenta en la constatació que es tracta d'una comunitat amb plena consciència de la seva història, cultura i personalitat pròpia i amb una voluntat majoritària de ser reconeguda com a nació amb drets per la resta de pobles. Aquesta consciència i voluntat van unides a un sentiment profund, enormement majoritari, fonamentat objectivament en una realitat social i cultural diferenciada. Es tracta d'un sentiment que ningú no té dret a negar, ni menysprear, ni atribuir-lo a cap egoisme o deliri col·lectiu. Aquest sentiment, que és comú a molts altres pobles, és socialment molt transversal. No es basa en cap superioritat moral, ni va contra cap altre poble. No procedeix de cap operació política ni mediàtica, sinó que té profundes arrels històriques. I no es pot negar que és un sentiment que va unit a una actitud important de solidaritat amb la resta de pobles d'Espanya i les nacions més pobres del món.
4. La voluntat majoritària dels catalans d'obtenir un reconeixement clar de la seva condició de nació i del seu dret a la lliure determinació s'ha expressat històricament de forma reiterada i de manera diversa. Però hi ha un punt d'inflexió. La sentència que va anul·lar parcialment l'Estatut d'Autonomia de Catalunya de 2006, que havia estat referendat per la ciutadania catalana, va ser viscuda com un tracte profundament injust. A partir d'aquest moment la voluntat de reconeixement s'ha expressat de manera més intensa. I s'ha mostrat clarament

de múltiples maneres: en els diferents resultats electorals, en els pronunciaments del Parlament de Catalunya, en manifestacions d'afluència singularment massiva i en àmplies iniciatives ciutadanes. Durant anys, una majoria social clara ha demanat repetidament la celebració d'una consulta a la població sobre l'estatus polític de Catalunya. Alhora, no es pot ignorar que a les darreres eleccions al Parlament de Catalunya (27/9/2015), els partits que van presentar un programa per tal de fer efectiva la constitució d'un Estat independent obtingueren el 48% dels vots i la majoria absoluta dels escons i van investir un Govern orientat a impulsar aquest projecte.

5. Ens dol constatar, un cop més, que malgrat totes aquestes circumstàncies i davant les contínues peticions en aquests darrers anys a les institucions de l'Estat espanyol per tal d'acordar una consulta d'autodeterminació, la resposta ha estat sempre negativa i no s'ha ofert absolutament cap altra proposta política alternativa. Els intents realitzats per part del Parlament i el Govern de Catalunya de celebrar una consulta (9/11/2014 i 1/10/2017) han estat prohibits pel Tribunal Constitucional i s'ha perseguit penalment els seus organitzadors. En el cas del passat 1 d'octubre, el referèndum es va intentar aturar a través de la intervenció de les finances de la Generalitat, escorcolls i segrest de correspondència per ocupar instruments i documentació, la detenció de responsables polítics i una desproporcionada operació policial que va causar centenars de ferits, alguns greus, entre les persones que es resistiren pacíficament. Aquests fets, inadmissibles en democràcia, van produir una gran commoció psicològica a una part de la població, que encara perdura.
6. A tot això cal afegir, davant la declaració feta pel Parlament en vista a la independència, l'establiment per part del Govern espanyol de mesures excepcionals: l'aplicació en termes jurídicament molt dubtosos de l'art. 155 de la Constitució, amb la destitució del Govern de la Generalitat, la dissolució del Parlament, la convocatòria d'eleccions i la intervenció de la Generalitat, així com la interposició per part de la Fiscalia General de querelles criminals contra membres del Govern i la Mesa del Parlament per delictes de sedició i rebel·lió, seguides de l'empresonament provisional injustificat d'alguns d'ells. Alhora, l'empresonament de líders socials, les diverses denúncies i querelles contra altres dirigents polítics, responsables policials, alcaldes o mestres han generat un greu malestar i suposen una greu amenaça a la llibertat d'expressió, incompatible amb la democràcia i amb una contesa electoral equitativa. És difícil negar que totes aquestes mesures s'han pres violentant o forçant la legalitat vigent, amb greu sacrifici de les garanties democràtiques i els drets humans de les persones afectades i vulnerant greument el dret a l'autogovern. Un espectador imparcial pot constatar que aquestes decisions no comporten cap solució al problema, sinó que el fan més viu i difícil de resoldre.
7. Ens dol profundament el relat que l'opinió pública espanyola ha fet propi majoritàriament en relació a aquests esdeveniments. Pensem que aquest relat es deu en part a uns determinats mitjans de comunicació que no han estat veraçs i que majoritàriament han volgut presentar de forma esbiaixada els fets. S'ha volgut transmetre el missatge d'un moviment independentista fanàtic, il·lús, egoista, violent, totalitari, mogut per l'odi cap a Espanya, generador d'enfrontament i divisió social, enganyat per uns líders corruptes. Un espectador mínimament objectiu sap que aquest relat és completament fals i malintencionat. Certament, els episodis viscuts a Catalunya en els darrers mesos han generat naturals i inevitables discrepàncies entre persones i col·lectius i tensió social, però en cap cas hi ha hagut un problema de convivència, ni un risc de violència social, ni una divisió entre comunitats. El moviment independentista, més enllà dels seus possibles errors o de la seva legitimitat, ha estat un moviment essencialment pacífic, en el seu esperit, els seus líders, les seves manifestacions, les seves estratègies i les seves consignes. No es basa en l'odi cap a la població espanyola, sinó en un desig de llibertat i de construir democràticament un país més just. Per això, les acusacions judicials en relació a un suposat

“aixecament violent” o “tumultuari” o d’una amenaça “d’explosió violenta”, que han pretès justificar els empresonaments, són profundament injustes i ofenen greument a la veritat.

8. Les mesures polítiques, jurídiques i judicials de l’Estat espanyol per aturar el moviment independentista plantegen enormes dubtes jurídics i ètics i són incompatibles amb un veritable Estat democràtic. Estem convençuts que no es pot imposar una unitat política, en aquest cas l’Estat espanyol, a un col·lectiu nacional contra la seva voluntat mitjançant la coacció legal. Les unitats polítiques són relatives a la voluntat de les persones i els pobles que en formen part, però no tenen un valor absolut. S’han de defensar exclusivament mitjançant el diàleg i la democràcia, però no es poden imposar mitjançant l’exercici del poder punitiu de l’Estat. No tot és èticament vàlid per defensar una unitat política. Davant d’una situació de desafecció greu d’una part de la població d’un territori, no és legítim amagar el conflicte, ni negar la realitat, ni tancar-se en banda al diàleg sobre la base d’una determinada interpretació de la legalitat vigent, una legalitat que no es permet modificar, fent ús del poder que dona una superioritat demogràfica.
9. Podem comprendre que la hipòtesi de la independència d’una part de l’Estat sigui difícil d’acceptar per la ciutadania espanyola, en previsió de possibles conseqüències negatives. Per això, els dirigents polítics de l’Estat i de Catalunya tenen el deure d’explorar a fons solucions que puguin ser acceptades amb ampli consens social en vista a obtenir una nova adhesió a un projecte comú o una nova relació política o fins i tot una determinada separació que sigui beneficiosa per a tots. També comprenem que s’hagi produït un estat d’angoixa i preocupació per una part de la ciutadania catalana, vinculada culturalment o per origen a Espanya, que legítimament desitja continuar formant part de l’Estat espanyol. Un procés polític d’aquestes característiques exigeix un temps i, sobretot, un adequat diàleg amb els sectors socials que s’hi oposen, a fi de garantir que no els comporti cap perjudici per als seus drets i interessos, de cercar junts solucions per a les diferents situacions que es puguin plantejar. En el procés viscut a Catalunya no s’ha produït aquest diàleg. Això ens porta a preguntar-nos si, malgrat les majories parlamentàries existents en favor de la independència, i malgrat la negativa a oferir cap solució alternativa per part de l’Estat espanyol, era realment prudent avançar unilateralment en aquesta direcció, amb terminis rígids i amb una majoria social tan ajustada, atesa la forta oposició existent dins de Catalunya i per part de l’Estat espanyol i al preu d’una tensió social amb conseqüències negatives per tothom, especialment per als més vulnerables.
10. Les eleccions convocades unilateralment per al pròxim dia 21 de desembre es fan en unes condicions d’excepcionalitat que poc ajuden a respondre els reptes plantejats: uns candidats empresonats, altres fora del país a causa d’ordres de detenció contra ells i una intervenció política de la Generalitat per l’aplicació de l’article 155 de la CE. En qualsevol cas, siguin quins siguin els resultats electorals, serà urgent obrir un diàleg sincer i una negociació política seriosa entre els múltiples actors implicats, que faci possible un clima de certa confiança i treball en comú que permeti cercar amb voluntat i constància una solució justa, duradora i democràtica. Per fer possible aquest diàleg i negociació és necessari un escenari que reverteixi les condicions d’excepcionalitat actuals, reconegui el conflicte, eviti la judicialització i garanteixi el ple respecte als drets humans. Aquest diàleg només serà fructífer si es desterren actituds de confrontació, que usen un llenguatge agressiu o que pretenen la derrota o la humiliació de l’adversari. Amb una ferma actitud de respecte i escolta vers les posicions diferents de la pròpia i la voluntat d’arribar a una solució que compti amb el màxim suport social possible a través d’una consulta acordada al poble de Catalunya.